

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 215929 24 Rev
Banjaluka, 18.07.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Majkić Marinković i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužilaca J.Š.R., S.R., te Mldb.1 i Mldb 2., koje zastupa punomoćnik Duška Bogojević, advokat iz Banjaluke, protiv tuženog N.L. iz B., koga zastupa punomoćnik Mileta V. Bošković, advokat iz Banjaluke, radi naknade štete, vrijednost predmeta spora 100.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 215929 23 Gž od 25.01.2024. godine, na sjednici održanoj dana 18.07.2024. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se usvaja, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 215929 23 Gž od 25.01.2024. godine, preinačava, tako sto se žalba tužilaca J.Š.R. i S.R., odbija i prvostepena presuda, u dijelu kojim su odbijeni tužbeni zahtjevi ovih tužilaca i obavezani tužioci da tuženom nadoknade troškove postupka, potvrđuje, te se odbija zahtjev tužilaca J.Š.R. i S.R. za naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 610,00 KM i obavezuju ovi tužioci da tuženom na ime troškova sastavljanja revizije isplate iznos od 1.304,55 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banja Luci broj 71 0 P 215929 15 P od 30.08.2023. godine, odbijeni su tužbeni zahtjevi tužilaca kojima su tražili:

- da se obaveže tuženi, da tužiteljici J.Š.R., isplati na ime naknade štete za duševne bolove zbog naročitog invaliditeta kćerke iznos od 20.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja pa do isplate;
- da se obaveže tuženi da tužiocu S.R., isplati na ime naknade štete za duševne bolove zbog naročitog invaliditeta kćerke iznos od 20.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja pa do isplate;
- da se obaveže tuženi da tužiteljici K.R., isplati na ime naknade štete za duševne bolove zbog naročitog invaliditeta sestre iznos od 10.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja pa do isplate;
- da se obaveže tuženi da tužiocu M.R., isplati na ime naknade štete za duševne bolove zbog naročitog invaliditeta sestre iznos od 10.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja pa do isplate.

Odbijen je i zahtjev tužilaca da se obaveže tuženi da im nadoknadi troškove parničnog postupka sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja pa do isplate.

Obavezani su tužioci da tuženom nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu od 7.075,57 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja pa do isplate, dok je u preostalom dijelu ovaj zahtjev tuženog odbijen.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 215929 23 Gž od 25.01.2024. godine, žalba tužilaca je djelimično usvojena, prvostepena presuda preinačena, u odnosu na tužioce J.Š.R. i S.R., tako da je obavezan tuženi da ovim tužiocima na ime naknade štete za duševne bolove zbog naročitog invaliditeta kćerke isplati svakom tužiocu iznos od po 20.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 25.01.2024. godine pa do isplate.

Žalba tužilaca mldb. 1 i mldb. 2 je odbijena, označena presuda prvostepenog suda u odbijajućem dijelu odluke o glavnoj stvari u odnosu na ove tužioce, potvrđena.

Obavezan je tuženi da tužiocima J.Š.R. i S.R. naknadi troškove postupka u iznosu od 8.460,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 25.01.2024. godine pa do isplate.

Tuženi je na ime troškova sastava žalbe dužan tužiocima J.Š.R. i S.R. isplatiti iznos od 610,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 25.07.2024. godine pa do isplate.

Zahtjev tuženog za naknadom troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 1.535,62 KM je odbijen.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i drugostepena presuda u usvajajućem dijelu preinači ili da se ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužioci nisu dostavili odgovor na reviziju.

Prava tužilaca koja su predmet zaštite u ovom parničnom postupku potiču iz istog činjeničnog i pravnog osnova, pa su tužioci voljni materijalni suparničari u smislu odredbe člana 362. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 109/21 – u daljem tekstu: ZPP). Stoga tužioci, u smislu odredbe člana 365. ZPP, imaju procesni položaj samostalne stranke, zbog toga se, suprotno tvrdnji revidenta, dozvoljenost revizije ocjenjuje posebno prema visini novčanog zahtjeva svakog od tužilaca (član 316. stav 2. ZOO).

Ovaj Vrhovni sud je našao, da je u cilju obezbjeđenja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, u konkretnom slučaju, ostvaren razlog da se dozvoli revizija navedena u članu 237. stav 3. tačka 2. ZPP, jer je presudom drugostepenog suda odgovornost ljekara za štetu utemeljena na odredbama člana 22. i 32. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 106/09 – u daljem tekstu: ZZZ), što je suprotno stanovištu ovog suda zauzetom u svim odlukama koje su se bavile pitanjem građanske odgovornosti stručnjaka, kao štetnika, i u kojima je izraženo istovjetno stanovište da se ta odgovornost cijeni po pravilu o subjektivnoj odgovornosti za štetu propisanim odredbom člana 154. stav 1. Zakona o obligacionim

odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89 te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04, u daljem tekstu: ZOO).

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužilaca da im tuženi naknadi nematerijalnu štetu na ime duševnih bolova zbog naročito teškog invaliditeta kćerke, odnosno sestre, isplati iznose navedene u izreci prvostepene presude, sa zakonskom zateznom kamatom.

Prvostepeni sud je našao da među strankama nije sporno da je Mldb. 3 rođena ...2014. godine, i da je tužiteljica J.Š.R. (u daljem tekstu: prvotuziteljica), majka Mldb. 3, da je S.R. (u daljem tekstu: drugotuzilac) njen otac, i da su tužioci Mldb. 1. i Mldb. 2 (u daljem tekstu trećetuziteljica i četvrtotuzilac), njeni sestra i brat.

Ocjenom nalaza i mišljenja Medicinskog fakulteta Univerziteta u B., od 28.12.2020. godine, koji je sačinjen na bazi medicinske dokumentacije i na osnovu neposrednog pregleda djeteta, utvrđeno je:

- da je tuženi, dr N.L., specijalista ginekologije i akušerstva, pratio trudnoću prvotuziteljice, i da je praćenje trudnoće sprovedeno u Specijalističkom centru D. u B., u redovnim pravilnim vremenskim intervalima, uz ultrazvučne preglede i kontrolu rezultata laboratorijskih i mikrobioloških analiza u skladu sa savremenim smjernicama (urađeno je više ultrazvučnih pregleda, uključujući i ultrazvučni pregled ploda, koji podrazumjeva tzv. detaljni anatomske sken ploda i sagledavanje građe srca i ekstremiteta koji je predviđeno da radi specijalista ginekologije i akušerstva);
- da je porođaj obavio tuženi, operativno (carski rez), na Klinici za ginekologiju i akušerstvo i Klinici za anesteziju i intenzivno liječenje UKC u B. te da su predoperativne pripreme i postoperativni tok u periodu od 27.7.2014. do 11.08.2014. godine primjenjene medicinske mjere dijagnostike i liječenja koje su bile u skladu sa savremenim pravilima medicinske nauke i ginekološke prakse; da su UKC B. anomalije, odmah nakon poroda, adekvatno i blagovremeno dijagnostifikovane i medicinski ispravno postavljena klinička sumnja na Holt-Oramov sindrom;
- da se detaljnim anatomske ultrazvučnim skenom u drugom trimestru trudnoće izostanak razvoja kostiju podlaktice detektuju u visokom procentu (preko 90%), i da je tuženi ovu anomaliju sa velikom vjerovatnoćom mogao da konstatuje; da je ultrazvučni pregled ploda obavljen (saglasno smjernicama), te da je, imajući u vidu urođene anomalije (prvenstveno poremećaj razvoja kostiju gornjih ekstremiteta) ustanovljene na rođenju Mldb. 3, prilikom ultrazvučnih pregleda u drugom trimestru trudnoće napravljen propust, jer navedene anomalije nisu konstatovane;
- da se pregledom medicinske dokumentacije ne može zaključiti zašto izostanak razvoja spoljne kosti podlaktice (žbice) nije detektovana na provedenim redovnim ultrazvučnim pregledima u drugom trimestru trudnoće; da je ta anomalija dijagnostifikovana roditeljima djeteta bi bila pružena adekvatna informacija po prirodi anomalije, postnatalnoj prognozi, mogućnostima korekcije i procjenjivanjem kvaliteta života djeteta, te bi oni mogli donijeti odluku o daljem nastavku ili prekidu trudnoće, jer izuzev prekida trudnoće u konkretnom slučaju ne postoje medicinski postupci koji su se mogli primjeniti

tokom trudnoće, a kojima bi nastala štetna posljedica u vidu anomalije oba ekstremiteta mogla biti umanjena ili u cjelosti otklonjena;

- da je urođena anomalija-defekt međukomorske pregrade malog kalibra (tzv. swiss cheese type BSD), koja je konstatovana kod T R., poremećaj u građi srca koje se rijetko detektuje tokom trudnoće, posebno kada se javlja izolovana (bez drugih srčanih mana), te da na osnovu provedenog proizilazi da sa medicinskog aspekta nije očekivano da tuženi ovu urođenu anomaliju tokom praćenja trudnoće konstatuje; da je urođeni defekt na međukomornoj pregradi srca kod Mldb. 3 u međuvremenu spontano zatvoren, bez posljedica, tako da kardiološki nalaz kod nje ne ukazuju na oštećenja koja bi je ograničavala u svakodnevnom životu i aktivnostima;

- da su se ljekari vještaci, koji su učestvovali u izradi nalaza, saslušani pred sudom izjasnili, da položaj bebe u stomaku može uticati na procenat detekcije anomalije; da ukupna stopa pouzdanosti detekcije urođenih anomalija ultrazvučnim pregledom se procjenjuje na oko 80%, a da se procenat od 90%, naveden u nalazu, odnosi na koštano zglobne anomalije pojedinačno, jer su kosti kao strukture jasnije vidljive zbog gustine tkiva prilikom ultrazvučnih pregleda; da stopa detekcije nikada nije 100%, ni kada je rade najbolji ultrasoničari, ni sa aparatima najboljih tehnoloških karakteristika, jer na nju utiču različiti faktori, prije svega položaj ploda, starost trudnoće, količina plodove vode, implantacija usađenosti posteljice, konstitucija trudnice itd.; da nije poznato da na procenat uspješnosti detekcije utiču ožiljci od prethodnih operacija ili povreda materice; da je trudnoća tužiteljice bila nerizična, neopterećena prethodnim anomalijama, iako jedno dijete prima insulin; da kod djevojčice nije dokazana genetska mutacija, odnosno da je naknadnim medicinskim provjerama isključen Holt-Oramov sindrom,

- da su kod Mldb. 3 ustanovljene urođene anomalije u vidu deformiteta obe podlaktice zbog nerazvijenosti kosti žbica obje podlaktice, deformitet šaka i prstiju; da zbog navednih urođenih anomalija kod djeteta postoji otežano svakodnevno funkcionisanje, odnosno, pojačani naponi u svakodnevnim životnim aktivnostima, a što se ogleda u otežanom obavljanju motoričkih radnji (podizanje ruku, savijanje ruku u lakatnom i ručnom zglobu, korišćenje prstiju, posebno obavljanje finih pokreta-pisanja, crtanja, zakopčavanja, oblačenja i drugo) i pojedinih higijenskih radnji (češljanje, pranje zuba, kose i dr.), te s tim u vezi i sužavanjem izbora zanimanja u budućnosti, a što sve kod nje dovodi do trajnog umanjavanja opšte životne sposobnosti u kumulativnoj vrijednosti od 50%; da je zbog navedene jasno vidljive – upadljive urođene deformacije gornjih ekstremiteta, koja kao takva izaziva neprijatne senzacije kod posmatrača, kod Mldb. 3 nastupila naruženost teškog stepena; da pregledom djeteta nije uočeno prisustvo psihijatrijskih problema (razvijenih odstupanja u sferi emocija, kognicije i socijalizacije), te imajući u vidu aktuelni uzrast (6 godina) pojava i izraženost eventualnih problema u budućnosti se sada ne može procijeniti odnosno predvidjeti; da s obzirom na aktuelno stanje može se očekivati da će dijete i u budućnosti imati trajno povećanu potrebu za pomoć prije svega u obavljanju dnevnih aktivnosti, dok je u odnosu na stepen rehabilitacije djetetu neophodna pomoć i podrška jednog lica i u budućnosti; da kod djeteta ne postoji naročito težak invaliditet s obzirom da urođene deformacije gornjih ekstremiteta nisu tjelesni nedostaci koji onemogućavaju obavljanje velikog dijela uobičajnih tjelesnih fizičkih aktivnosti;

- da su roditelji Mldb. 3 pod kontinuiranim stresom vezanim za oporavak djeteta i opštu funkcionalnost, kako aktuelno tako i u budućnosti, zbog čega kod oba roditelja postoji poremećaj emocionalne ravnoteže, umanjjenje životne radosti i povećanje životnih

napora, a što se sve ogleda u jakostepenoj zabrinutosti za dosadašnje, sadašnje i buduće zdravstveno stanje djeteta koje uključuje potrebu za stalnom njegom i staranjem, strepnju zbog zdravstvenih komplikacija i njihovog liječenja, doživljaj osujećenosti i uskraćenosti zbog nemogućnosti da uživaju u zdravom razvoju i sreći svoga djeteta zbog čega oni trpe i trpjeće duševnu bol i patnju.

Ocjenom iskaza prvotuziteljice utvrđeno je da joj je trudnoća sa Mldb.3 bila treća trudnoća, te da su se odlučili da trudnoću vodi tuženi, jer je ranije sa njim imala pozitivna iskustva; da je išla kod njega redovno na ultrazvučne preglede privatno u D., iako je doktor radio na Kliničkom centru, jer joj je tako odgovaralo zbog obaveza; da je rađena i aminocinteza, te da je to uradio tuženi u UKC u B.; da je porođaj, carskim rezom, obavio tuženi; da su svi nalazi ultrazvuka bili uredni; da su joj nakon 2 dana doktori u viziti rekli da dijete ima nedostatke, da nešto nije dobro sa srcem i rukama; da poslije toga nije imala snage da vidi dijete, jer se bojala da će beba umrijeti, pa da je bolje da je ne vidi; da je nakon svega izgubila povjerenje na doktore i UKC i tražila da nju i dijete prebace u B., što je i učinjeno; da su dugo sumnjali na Holt Oramov sindrom; da su svi bili u šoku, jer su očekivali zdravo dijete; da su pokušali na sve moguće načine pomoći djetetu, te da su se obraćali ljekarima različite specijalnosti; da je sve ovo bilo šokantno za drugo dvoje djece; da su do pete godine djeteta plaćali penzionisanu medicinsku sestru da pomogne oko Mldb. 3, jer se Mldb. 3 ne može brinuti sama o sebi; da Mldb. 3 ne može da održava ličnu higijenu, te da ne može sama vršiti nuždu, da se ne može baviti sportom, ne može voziti bicikl, te da pokušavaju na svaki način da je socijalizuju, te da dijete što je starije i svjesnije, da i sama okolina sve više djeluje na nju; da je roditelji još uvijek vode u školu, te da je poseban pritisak za nju odlazak u WC, jer to sama ne može uraditi.

Ocjenom iskaza tuženog utvrđeno je da da je on uredno vodio trudnoću, te napravio 8 ultrazvučnih pregleda; da je do sada vodio preko 20.000 trudnoća; da prilikom morfoanatomskog pregleda, koji se obično radi između 18 i 22 nedjelje trudnoće, nije primjetio nikakve anomalije; da je pravilo da se ne mjere udovi, već da se mjeri glava i butna kost; da se slika gleda aproksimativno; da je on obavio aminosintezu na zahtjev trudnice koji pregled je inače rizičan, te da je nalaz bio uredan; da se plod normalno razvijao i da ništa nije ukazivalo na nedostatke; da je poslije porođaja i on bio zatečen situacijom sa djetetom; da je pokušao otići poslije porođaja kod prvotuzene, ali da mu je doktor koji je vodio odjel kazao da ona ne želi da ga vidi; da misli da nedostatke nije uočio radi položaja bebe u stomaku; da je gledao sve udove, ali da nije uočio nedostatke; da je pravilo da se prilikom ultrazvuka prvenstveno mjeri obim glave, abdominalni trbušni obim i butna kost; da je prilikom ultrazvučnih pregleda vidio udove, ali ih nije mjerio, jer u softveru ultrazvuka nema da se mjeri dužina uda, prsta, niti se broje prsti.

Na prednjem utvrđenju prvostepeni sud temelji zaključak da tuženi, kao ljekar, svojim činjenjem ili nečinjenjem nije prouzrokovao štetu na embrionu, odnosno tijelu djeteta.

Nadalje, je prvostepeni sud našao da je tuženi prilikom ultrazvučnog pregleda prvotuziteljice propustio uočiti urođene anomalije gornjih ekstremiteta djeteta i upoznati trudnicu sa istima, da se radi o urođenim tjelesnim nedostacima djeteta koji nisu mogli biti otklonjeni, niti uočeni prije drugog trimestra trudnoće (razdoblje između 14 i 26 nedjelje trudnoće).

Objasnjeno je, da je u ovom stadiju trudnoće (između 14 i 26 nedjelje trudnoće), prekid trudnoće, u smislu odredbe člana 11. Zakona o uslovima i postupku za prekid trudnoće ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 34/08 – u daljem tekstu: ZUPT), dozvoljen samo izuzetno iz razloga propisanih zakonom: kada se na osnovu medicinskih indikacija utvrdi da se na drugi način ne može spasiti život ili otkloniti teško narušavanje zdravlja žene (član 11. tačka a) ZUPT); kada se na osnovu naučno medicinskih saznanja može očekivati da će se dijete roditi sa teškim tjelesnim ili duševnim nedostacima (član 11. tačka b) ZUPT). Prekid trudnoće iz navedenih zakonskih razloga mora biti odobren odlukom komisije, odnosno etičkog odbora (član 12. i 13. ZUPT) i da se vještaci, predstavnici Medicinskog fakulteta u B., nisu mogli izjasniti da li bi prvotuziteljici, da su pravovremeno uočene anomalije embriona, bio odobren prekid trudnoće.

Slijedom navedenog prvostepeni sud je zauzeo stanovište da ne postoji uzročna posljedična veza između propusta tuženog i posljedice u vidu anomalija ekstremiteta djeteta, i da tuženi, u smislu odredbe člana 154. stav 1. ZOO, nije odgovoran za predmetnu štetu.

Osim toga, prvostepeni sud, nalazi da anomalije gornjih ekstremitete kod Mldb. 3 ne predstavljaju naročito težak invaliditet, pa da zbog toga, u smislu odredbe člana 201. stav 3. ZOO, nisu ispunjeni uslovi da se udovolji zahtjevu tužilaca roditelja (prvotuziteljice i drugotuzenog) za naknadu predmetne nematerijalne štete, te da braća i sestre ne spadaju u krug lica kojima je navedenom odredbom materijalnog prava (član 201. stav 3. ZOO) priznato pravo na naknadu nematerijalne štete zbog invaliditeta bliskog lica, pa da iz tog razloga nije osnovan zahtjev trećetužene i četvrtetuženog.

Odlučujući o žalbi tužilaca drugostepeni sud je prihvatio utvrđenja prvostepenog suda, ali ne i pravne zaključke tog suda.

Drugostepeni sud je, imao u vidu da je ocjenom nalaza i mišljenja Medicinskog fakulteta u B. utvrđeno da je tuženi anomaliju podlaktica Mldb. 3 mogao detektovati u drugom trimestru trudnoće ultrazvučnim pregledom u visokom procentu (preko 90 %), i da je tuženi kao ljekar koji je vodio trudnoću propustio uočiti navedenu anomaliju iako se sam embrion od zaeća razvijao sa istim anomalijama oba ekstremiteta, pa slijedom ovih činjeničnih utvrđenja, drugostepeni sud zaključuje, da tuženi nije postupio sa pažnjom dobrog stručnjaka (član 18. stav 2. ZOO).

Prema stanovištu drugostepenog suda, tuženi je propustio upoznati trudnicu – prvotuziteljicu, sa anomalijama ploda shodno odredbi člana 22. ZZZ, i da su utvrđene anomalije indikacija za prekid trudnoće u smislu odredbe člana 11. ZUPT.

Slijedom iznesenih razloga, drugostepeni sud zaključuje da je tuženi odgovoran za predmetnu štetu na temelju odredbe člana 32. ZZZ, jer je uskratio pravo trudnici na dostupne zdravstvene usluge, odnosno onemogućio je u korištenju prava na prekid trudnoće, kao „ključnog“ prava svake trudnice.

Po ocjeni drugostepenog suda, utvrđene urođene anomalije gornjih ekstremiteta kod Mldb. 3, prema standardu iz odredbe člana 201. stav 3. ZOO, imaju karakter naročito teškog invaliditeta, jer su posljedično dovele do bitnog oštećenja i znatnije onesposobljenosti pojedinih dijelova tijela djeteta što bitno utiče na njen svakodnevni život.

Na navedenim razlozima drugostepeni sud temelji, predmetnom revizijom pobijani dio drugostepene odluke, kojom su usvojeni zahtjevi prvotuziteljice i drugotuzioca za naknadu nematerijalne štete.

Drugostepena odluka nije pravilna.

Prema utvrđenju nižestepeni sudova, tuženi je, kao ljekar specijalista ginekologije i akušerstva, pratio trudnoću prvotuziteljice i obavio medicinske preglede i kontrole, koje su u pogledu vrste i broja obavljenih kontrolnih pregleda, u skladu sa savremenim smjernicama, te je obavio operativni porođaj (carski rez) primjenjenom medicinskih mjera koje su bile u skladu sa savremenim pravilima medicinske nauke i ginekološke prakse.

Prvotuziteljica je ovim porođajem (01.08.2014. godine) rodila djevojčicu Mldb. 3., kojoj su odmah nakon rođenja dijagnostifikovane urođene anomalije oba gornja ekstremiteta, i to: na desnoj ruci skraćena podlaktica sa ograničenim pokretima u zglobu lakta, šaka usmjerena upolje, mali i domali prst uredni, srednji prst u kontrakturi, iz distalne falange kažiprsta prisutan manji akcesorni prst, a drugi i peti prst preko drugih prstiju; na lijevoj ruci nešto kraća nadlaktica, bez aktivnih i pasivnih pokreta u lakatnom zglobu, kraća podlaktica, radijalna devijacija šake (šaka pod uglom od 90 stepeni), šaka bez palca, četiri prsta savijena, osim malog prsta, ostali prsti u kontrakturi, a mali prst i kažiprst preko drugih prstiju. Dijagnostifikovan je urođeni defekt na međukomornoj pregradi srca, koji je međuvremenu, spontano, zatvoren bez posljedica.

Na temelju nalaza i mišljena Medicinskog fakulteta Univerziteta u B., od 28.12.2020. godine, i iskaza ljekara koji su učestvovali u izradi nalaza, utvrđeno je da je ultrazvučnim pregledima obavljenim u drugom trimestru trudnoće (period od 14 do 26 nedjelje trudnoće) prvotuzeni u procentu od 90% mogao uočiti poremećaj razvoja kostiju gornjih ekstremiteta, odnosno koštano zglobne anomalije pojedinačno, i da je mogao uočiti i ukupne deformitete (koji se odnose na kosti gornjih ekstremiteta i šake) u procentu od 80%, te da stopa detekcije nikada nije 100%, ni kada je rade najbolji ultrasoničari, ni sa aparatima najboljih tehnoloških karakteristika, jer na nju utiču različiti faktori, prije svega položaj ploda, starost trudnoće, količina plodove vode, implantacija usađenosti posteljice, konstitucija trudnice itd.

U nalazu od 28.12.2020. godine koji su nižestepeni sudovi ocjenili kao potpun i stručan i prihvatili ga u cjelosti, navedeno je: „Mldb 3. je mila i lijepo njegovana djevojčica, sve vrijeme nasmijana i saradljiva. Kontakt lako uspostavlja, održava uz podupiranje. Prihvata inicijative vezano za ponuđene aktivnosti – vrlo vješto crta, pravi veoma sitne figurice od plastelina. [...] Orjentisana prema sebi i drugima. Intelektualno funkcionisanje grubom kliničkom procjenom u skladu sa uzrastom. Mišljenje na konkretnom nivou odgovara razvojnom nivou djevojčice. Emotivno topla, dobre afektivne kontrole. Voljno nagoniski dinamizmi uredni. Sa uvidom u svoje stanje, o kojem priča sa tendencom ublažavanja postojećih tegoba.“

Prema sadržaju nalaza djevojčica je u uzrastu od 6 godina, pohađa prvi razred osnovne škole. Dominantna joj je desna ruka, lijevom se pomaže. Samostalno jede. Piše desnom rukom. Potrebna joj je pomoć u segmentu lične higijene i oblačenja. Utvrđeni deformiteti gornjih udova ne predstavljaju teški invaliditet.

Prema iskazu tuženog i prvotuziteljice, tuženi nije uočio naprijed navedene anomalije prilikom ultrazvučnih pregleda, koje je obavio u drugom trimestru trudnoće prvotuziteljice.

Tuženi za predmetnu štetu odgovara, kao ljekar (stručnjak). Stručnjaci su lica koja imaju posebna znanja i sposobnosti u određenim oblastima. Sa aspekta građanske odgovornosti, postupke stručnjaka kao štetnika treba cijeliti prema znanju i sposobnostima kruga lica kojim pripada. Kad se povrijedi standard pažnje dobrog stručnjaka, lice koje obavlja profesionalnu djelatnost odgovara za štetu po pravilima o odgovornosti za štetu po osnovu krivice (član 154. stav 1. ZOO), pri čemu se krivica pretpostavlja, ono će biti dužno da obori pretpostavku krivice, i da dokaže da je postupalo sa pažnjom dobrog stručnjaka. Štetnik se može osloboditi od odgovornosti po osnovu krivice i ako dokaže da je šteta nastupila kao posljedica slučaja.

U najširem smislu, pojmovi „slučaj“ ili „slučajnost“ se dovode u vezu sa situacijom kad izostane uzročnost između posljedice, s jedne strane, i određene radnje odnosno određenog događaja, s druge strane.

U užem smislu, s aspekta građanske odgovornosti za štetu, slučaj je odsustvo krivice nekog lica za posljedice koje su nastale njegovom radnjom ili usljed nekog događaja, ali u odsustvu volje odgovornog lica i mimo njegovog očekivanja.

Dakle, radi se o uzroku štete koji niko nije skrivio, ni štetnik ni oštećeni, a ni bilo ko drugi. Štetu, odnosno posljedice nastupile od događaja koji se kvalifikuje kao slučaj, pada na ono lice koga je takav događaj pogodio, onoga čija je ličnost ili imovina bila objekat dejstva slučaja.

Kako, u konkretnom slučaju, između radnji tuženog i njegovog propusta i štetne posljedice (u vidu anomalija gornjih ekstremitetima djeteta), ne postoji uzročna veza, to predmetna šteta potiče od uzroka koji niko nije skrivio. Radi se o slučaju koji isključuje krivicu tuženog (slučajna šteta), pa zbog toga nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 154. stav 1. ZOO za odgovornost tuženog za predmetnu štetu.

Tužioci su tokom postupka i u žalbi insistirali na tvrdnji, da štetnu činjenicu (radnju) predstavlja uskraćivanje informacije o stanju ploda (u smislu odredbe člana 22. ZZZ) i da bi ta informacija bila osnov za prekid trudnoće (po odredbi člana 11. ZUPT), što je prihvatio drugostepeni sud i na istim razlozima i primjenom odredbe člana 32. ZZZ utemeljio zaključak da je tuženi odgovoran za predmetnu štetu.

Štetna radnja, koju opisuju tužioci (da je tužiteljica onemogućena da prekine trudnoću), ne odgovara konkretnoj posljedici (da je dijete rođeno sa anomalijom), odnosno ne može prouzrokovati ovu posledicu, pa se ovdje radi o neadekvatnoj uzročnosti.

Mldb. 3 je, u građansko – pravnom smislu, osoba (djevojčica koja ide u školu, dobro emotivno i intelektualno razvijena), na njenom invaliditetu tužioci temelje predmetne zahtjeve, pa se, zbog neadekvatne uzročnosti, ne može zasnovati odgovornost za naknadu predmetne štete primjenom člana 22. i 32. ZZZ u vezi sa članom 11. ZUPT.

Odsustvo odgovornosti tuženog predstavlja razlog za odbijanje zahtjeva prvotužiteljice i drugotužioca za naknadu nematerijalne štete zbog invaliditeta bliskog lica, odnosno razlog da se zbog pravilne primjene odredbe člana 154. stav 1. ZOO preinači drugostepena presuda.

Shodno navedenom, u konkretnom slučaju, irelevantnim se ukazuju revizijski prigovori koji se tiču osnova zahtjeva ovih tužilaca, odnosno primjene odredbe člana 201. stav 3. ZOO.

Slijedom iznesenih razloga, na osnovu odredbe člana 248. ZPP, usvojena je revizija tuženog.

S obzirom da su tužioci izgubili spor, to su ispunjeni uslovi iz odredbe člana 386. stav 1. ZPP da se obavežu da tuženom nadoknade troškove parničnog postupka, dosuđene prvostepenom odlukom u iznosu od 7.075,57 KM.

Prvotužiteljica i drugoruženi nisu uspjeli sa žalbom pa je odbijen njihov zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 610,00 KM.

Tuženi je tražio troškove revizijskog postupka na ime sastavljanja revizije u iznosu od 1.535,62 KM.

Prema odredbi člana 2. Tarifni broj 2. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/05 – u daljem tekstu: Tarifa), tuženom na ime sastavljanja pravnog lijeka pripada 450 bodova, što po članu 14. Tarife iznosi 900,00 KM, a sa uvećanjem od 25% na ime paušalne nagrade po Tarifnom broju 12. Tarife, koja iznosi 225,00 KM, troškovi iznose 1.115,00 KM, uvećani za PDV od 17%, po članu 6. Tarife, odnosno za iznos od 189,55 KM, troškovi sastavljanja revizije iznose 1.304,55 KM.

Kako je tuženi uspio sa revizijom, prvotužiteljica i drugotužilac su, na osnovu odredbe člana 386. stav 1. ZPP u vezi sa članom 387. stav 1. i 395. istog zakona, obavezani da mu nadoknade troškove za sastavljanje revizije u iznosu koji je utvrđen primjenom naprijed navedenih odredbi Tarife.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić